

Справа „Ачур проти Франції”
(„Achour v. France”)

У рішенні, ухваленому 29 березня 2006 року у справі „Ачур проти Франції”, Суд постановив, що

- не було порушення ст. 7 Конвенції (ніякого покарання без закону).

Обставини справи

Коуйдер Ачур є громадянином Алжиру, народився 1964 року, зараз перебуває в ув'язненні у Франції, в м. Ліоні.

У жовтні 1984 року місцевий суд у кримінальних справах визнав заявника винним у перевезенні наркотиків та засудив його до 3 років позбавлення волі. У липні 1986 року заявник завершив відбування покарання.

У березні 1994 року набула чинності стаття 132-9 нового Кримінального кодексу Франції (далі – КК Франції), відповідно до якої були змінені умови і наслідки визнання рецидиву. У цій статті, зокрема, встановлено: якщо особа, яку було засуджено за тяжкий злочин, що карається 10-річним строком ув'язнення, вчинить новий подібний за тяжкістю злочин протягом 10 років з часу відбуття покарання за перший злочин, то міра покарання, що може бути призначена за новий злочин, зростає удвічі.

У квітні 1997 року заявника було визнано винним у зберіганні наркотиків (у його будинку було знайдено два великих пакети, в яких містилось загалом 57 кг коноплі). Суд, який розглядав справу, призначив заявнику покарання у вигляді 8 років позбавлення волі, а також ухвалив рішення про видворення його за межі території Франції строком на 10 років.

У листопаді 1997 року апеляційний суд, застосувавши згадану ст. 132-9 КК Франції, збільшив заявнику строк покарання до 12 років ув'язнення.

Заявник оскаржив зазначене рішення апеляційного суду з мотивів права. Він стверджував, зокрема, що у його справі було надано зворотної сили новому, більш суворому, кримінальному закону. Однак касаційний суд відмовив п. Ачуру у задоволенні його скарги.

Зміст рішення Суду

Заявник скаржився на застосування до нього нового кримінального закону щодо рецидиву, яке призвело до збільшення призначеного йому покарання. Він посилався на порушення ст. 7 Конвенції.

Суд зауважив, що держави є вільними у визначенні своєї кримінально-правової політики та можуть у будь-який час змінювати законодавство в напрямі посилення відповідальності за злочини. Відповідно, вибір державою кримінально-юрисдикційної системи знаходиться за межами повноважень Суду за умови, що такий вибір не порушує принципи, закріплені у Конвенції.

Отже, завдання Суду полягало у тому, аби з'ясувати, чи відповідне законодавство Франції та судова практика його застосування були доступними та передбачуваними стосовно можливих наслідків, зокрема для заявника.

Суд звернув увагу на те, що ст. 132-9 КК Франції передбачала, що максимальний строк ув'язнення та розмір штрафу, які можуть бути призначені за новий злочин, зростають удвічі у разі, коли особа вчинила цей злочин упродовж 10 років з часу відбуття покарання за попередній злочин чи з часу завершення строку, визначеного для виконання покарання за попередній злочин (тоді як кримінальний закон у попередній редакції передбачав можливість призначення більш суворого покарання за умови вчинення нового злочину лише упродовж 5 років).

Ст. 132-9 КК Франції набула чинності у березні 1994 року, а заявник вчинив нові правопорушення у 1995 році. Відтак положення зазначеної статті підлягали застосуванню до заявника, і тому його було визнано рецидивістом.

Суд зауважив, що Касаційний суд Франції ще з кінця XIX ст. послідовно дотримувався чіткої позиції стосовно правил застосування нового закону щодо повторного вчинення злочину. Відповідно до цієї позиції для застосування нового закону було достатньо, аби принаймні другий зі злочинів було вчинено після набуття цим законом чинності.

Отже, у Суду не було сумніву стосовно того, що заявник цілком міг передбачити ситуацію можливого застосування до нього нових правил. Адже він вчинив другий злочин до завершення 10-річного строку з часу відбуття покарання за попередній подібний злочин (новий злочин було вчинено у 1995 році, а 10-річний строк спливав у липні 1996 року). Тому заявник міг передбачити, що до нього буде застосоване суворіше покарання, аніж те, яке передбачено санкцією відповідної статті (йдеться про статтю, в якій передбачено покарання за новий злочин, який вчинив заявник).

Зрештою Суд визнав, що той факт, що національні суди взяли до уваги попередню судимість заявника (відмітка про яку містилася у його кримінальній справі) під час призначення йому покарання за новий злочин, не суперечив Конвенції.

Оскільки новий злочин заявник вчинив після набуття чинності ст. 132-9 нового КК Франції.

Тому Суд постановив, що порушення ст. 7 Конвенції не було.